

SAÁD KATALIN

A KÍGYÓ LÁTOGATÁSA

Az év elején vendégeskedtem néhány hetet alföldi tanyámon, mely egykor a választott otthonom volt. Most már a lányomé és a jószágaié. S persze az unokáimé; épp a második csemete érkezése alkalmából időztem újra az oly kedves Tisza-közeli tájon. Az első hetek remekül teltek; aztán váratlanul megbetegedtem. Meglepődtem, mert az évenkénti influenza elleni oltás meg szokott védeni. Tán az idősebbik unokám hozott haza valami extrém vírust az oviból, az se kizárt, hogy kamionos vejem valahonnan az országból. De február első felében a Covid-19 világfejleményei Magyarországon még marsbeli történetnek tűntek; föl se merült, hogy kovidos lehetek. Csak mintha kavicsot szórának a fejem körül, úgy zörgött két éjjelen át a mellkasom. Nem halálfélelmem volt, inkább haláltudatom. Mintha odatelepedett volna az ágyam szélére. Lassan mégis javulni kezdtek a légúti panaszok, viszont bejelentkezett a szívem. Ritmuszavarom imádtá nyakon ragadni a kritikus helyzeteket; ezúttal is számíthattam rosszindulatára. Ha sikeresen ténykedik, és eltesz láb alól, „az egyéb krónikus betegségben szenvedő idősök” halállistájára kerülök.

A sorsom ellenben kegyesnek mutatkozott. Kivárt, időzített, kanalanként adagolta az állapotromlást. Először is visszaengedett szentendrei-szigeti lakhelyemre, ahol egy szép, nagy kertben orvos nővérem társaságában tölthettem az önkéntes karantén heteit. Amikor a szívem komiszkodása már végképp nem nélkülözhetette az orvosi beavatkozást, a halaszthatatlan esetek előtt megnyitották a kórházakat. Nővérem hétvégi telefonos S.O.S. segítségkérésére egy baráti szívsebész beígért egy azonnali pészmékerbeültetést. (Valószínűleg nembarátilag is megtette volna.) Jöjjön be, és megcsináljuk, ajánlotta nyomban. És a megelőző vizsgálatok?, kérdezte testvérem. Minek fárasztanánk kétszer? Megvizsgáljuk, s rögvést elvégezzük, így a doktor. Három nap múlva, kedden.

Az jó. A keddeket szeretem.

Egy jó nevű kórház kardiológiáján kellett megjelenem. Hivatalosan ugyan már nem ápoltak benne vírusfertőzöttet, de a suttogás elért: akad az épületben még egy-egy eset. Más élmény a tévé képernyőjéről értesülni valamilyen eseményről, és más érintésközelből. A jégeső azóta személyes ismerősöm, mióta kis híján betörte a szélvédőmet. Hasonlóan hatott rám a jól ismert kórház átalakulása. Helyszín csata után. Az aula feléből bútorraktár lett, a kardiológiai betegek számára megnyitott osztály folyosója kaotikus: ládák és dobozok között szalalozzik a betegszállító. Három lift üzemel; a középső ajtajára rögzített felirat hatalmas betűkkel hirdeti: CSAK COVIDOS BETEGEKNEK. Kiráz a hideg, nehogy véletlenül abba botorkáljak be!

Az EKG-vizsgálat közben az orvos erősen megnyomja nyakamon a verőeret. Pillanatnyi szívhalált mutat az EKG, amit az elmúlt hetekből jól ismert ájulásérzet követ; ezt a tesztet csak kórházi körülmények között szabad elvégezni. Viszont ez igazolja a pészméker beültetésének szükségességét. A laborvizsgálat az ágyamon zajlik, az osztályon; egyúttal behelyezik a kanült a vénába. Megy minden, mint a karikacsapás. Értem jön a műtős, csodálkozom, amiért gyalog indulunk neki. Megnyugtat, visszafelé majd tolószéken hoz.

Kicsi helyiség a műtő, egyasztalos, barátságos, vidékies benyomású. Mentegetőzik a műtős, amiért az asztal mellett nincs fellépést segítő lépcső. Kezébe adom a mankóimat, lazán felpenderülök, demonstrálni szeretném, milyen fitt vagyok. (A mankókra nem a szívem, hanem a gerincem miatt van szükség.) Zajlik a nekivetkezés, készülődés. Kikérdezem a beavatkozás mozzanatairól. Helyi érzéstelenítés lesz. A hátamra heverek, rám dob egy textíliát, megnyugtat, ne aggódjak, kapok levegőt. Csak a mellkasom bal oldalát hagyja szabadon, a műtési helyszínt.

Roppant összeszokott team lehet a doktor meg a műtős, egyetlen szót se váltanak egymással. Mint a hiúz, figyelek, mégsem észlelem, mikor veszi át a munkát a sebész, meddig tartott az előkészítés. Egyszer csak dúdolni kezd a rajtam babráló férfiú (történetesen a Kossuth-nótát). Biztos vagyok benne, hogy ő az orvos, de azért szeretnék megbizonyosodni. Próbálok kilesni a textília alól. Addig forgatom a nyakam, amíg sikerül. Más dallamok jönnek, most már gondolom, jobban áll a szénám. Amikor az utolsó öltéseket végzi, váratlanul szóba elegyedek velem az orvos. In medias res egy családommal kapcsolatos emlékét idézi fel.

A kórházból való hazatértem után különös látogató akarta tiszteletét tenni. Egy kígyó. Vagyis egy rokona: az erdei sikló. A Wikipédia ezt írja: *„Az erdei sikló (Zamenis longissimus, korábban Elaphe longissima) egy eurázsiai kígyófaj, amely az ókorban a gyógyítás istene, Aszklépiosz egyik attribútuma volt. Aszklépiosz botja a rátekeredő erdei siklóval a mai napig egészségügyi szimbólum. [...] A rómaiak az ókorban a neki tulajdonított gyógyító hatás miatt a mai Németországba is betelepítették...”* Nővérem épp becsukta a teraszra nyíló üvegajtót, amikor a terjedelmes, vaskos és hosszú hulló elkezdett fölkúszni a házhoz vezető három lépcsőn. Irtó hosszúnak tűnt: feje már az ajtónál emelkedett, kacsaringózó teste végén a fark meg még lent hullámozott a teraszon. Méteresnél is hosszabb lehetett. Ünnepelesen hömpölygött fölfelé, mint akinek célja van. Tudtuk, hogy ott él valahol a környékünkön, mert egyszer a sziklakertben kezünkbe akadt levedlett bőre, de eddig nem kellett tudomásul vennünk a létezését. Nem kereszteltük egymás útját. És nem kerestük a másik társaságát. Inkább kerültük. Ez így volt rendjén. Ellenben most majdnem betekeredőzött a szobába. Mint akinek mondanója van. Döbbsen bámultuk. Nővérem inkább ijedten, én megilletődötten. De én se bántam, hogy csukva találta az ajtót. Csak úgy tudom megfogalmazni a viselkedését, mintha egy emberről írnék. Megemelte a fejét és még vagy tíz centit a testéből, amikor a bezárt ajtó útját állta. Végigtapogatta. Tudomásul vette, hogy arra nem kúszhat tovább. Abból, amit a viselkedése sugárzott, olyasmit olvastam ki, hogy nem sértődött meg, nem is számított egyébire. Ugyanabban a lassú, de folyamatos és ütemes hullámozásban, ami a lépcsőkön való fölfelé haladását jellemezte, a közeli fal felé indult. Úgy látszik, nem volt kedve visszalépcsőzni. Inkább a murvafűrt és az ólomvirág cserepein átkúszva a mögöttük lévő falat célozta meg, s ott kúszott le a pad alá. Eltűnt, elrejtőzött, nem láttuk tovább.

Másnap megint találkoztam vele, holott korábban soha. Nem tudni, honnan termett a lábam elé. Kijelenthetem-e egy csúszómászóról, hogy pontosan kiszámította a lépteimet, hogy megtorpanásra késztessem? Se át ne lépjem, se rá ne lépjek. Ő is megtorpan, ha jellemezhető ezzel a szóval egy hulló viselkedése. A gyepen mankóztam a ház felé, ő alighanem a vénséges tamariszkus alól kúszott elém. A bokrot még újtelepes nagyapám és nagyanyám ültette úgy kilencven éve, hogy megkösse a sívó homokot a Duna-szigeti telkükön. A sikló fölágaskodott, magasra emelte a fejét. Nem képzeltem, hogy meg akarna támadni, nem is azért állt meg bennem az ütő. Hanem a pillanat súlyától. Amit az hordo-

zott, és amit meg kellett volna fejtsék. Fogalmam sem volt róla, hogyan kéne viselkednem. Egy pillanatig sem hittem, hogy találkozásunk véletlen. Mérlegettem, mit jelenthet, ha átlépek a testén? Vagy ha a farka mögött haladok tovább? Emberi mércével talán mégis az a legmegfelelőbb, ha a feje előtt vonulok el. Zavarban voltam, és megilletődve. Nem tudom, melyikünkénél pattogott a labda, de tény, hogy nem az esetleges, valahonnan érkező üzenet megfejtésén töprengtem, inkább ki akartam menekülni a helyzetből. Persze korrekten. Előtte fogok átmenni!, jelentettem ki, miközben a lelkem mélyén éreztem, hogy az ő mondandója nem ilyen hétköznapi. Hogy ágaskodása nem támadás, hanem közlés. Közölne valamit, ha volna antennám venni az adást.

Egy harmadik találkozást is kiprovokált. A következő napon. Egy újabb helyszínen. Talán gyáva vagyok, vagy egyszerűen ostoba, mindenesetre nem lettem bölcsebb az előző nap óta. Nem megérteni akartam, ami történik, hanem megúszni. Azt hiszem, megijedtem. Nem a hüllőtől, hanem bármiféle folytatástól, amit talán tervezett. Vagy bármiféle folyamattól, ami bennem végbemehet. Mielőtt tudattam volna vele, hogy ezúttal is a feje előtt fogok áthaladni, kiszakadt belőlem: Kérlek, ne gyere többet!

Azzal hitegettem magam, hogy a nővérem miatt teszem. Hogy őt ne ijesztgesse. De ez nem igaz. A sikló meg a pillanat titoktól volt terhes. Ebben biztos voltam. Nem kizárt, hogy Aszklépiosz üzent valamit. Talán azt, hogy meggyógyulok. Mégis jobb szerettem volna a titkok szféráján innen maradni. Pedig hányszor képzeltem magamról, hogy nyomolvasó vagyok. Csakhogy a képzelgés, a rátermettség nem elég. Készenlét is kell, hajlandóság; akarni kell belépni a hetedik ajtón. Akarni kell feltörni a pecsétet.

El merem-e szánni magam rá?

